

ŠTUDENSKA ORGANIZACIJA SLOVENIJE

SLOVENSKO OGRODJE KVALIFIKACIJ

KVALIFIKACIJE V VISOKOŠOLSLEM
IZOBAŽEVANJU

Odbor za visoko šolstvo Študentske organizacije Slovenije
(Jelena Štrbac, strokovna sodelavka)

2011

NELEKTORIRANO BESEDILO

Predlog umestitve visokošolskih kvalifikacij

Slika 1: Umestitev visokošolskih kvalifikacij v Slovenskem ogrodju kvalifikacij (SOK) in Evropskem ogrodju kvalifikacij (EOK)

SOK			EQF		
<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 30%; text-align: center;">DOKTORAT ZNANOSTI (prejšnji)</div> <div style="font-size: 2em;">≈</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 30%; text-align: center;">DOKTORAT (3. bolonjska raven)</div> <div style="font-size: 2em;">≡</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 30%; text-align: center;">MAGISTERIJ ZNANOSTI (prejšnji)</div> </div>	10	8	3. študijska (bolonjska) stopnja		
<div style="display: flex; justify-content: center; align-items: center; gap: 20px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">MAGISTRSKA IZOBRAZBA (2. bol. raven)</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">SPEC. PO VŠ UNI IZOBRAZBI (prejšnji)</div> </div>	9	7	2. študijska (bolonjska) stopnja		
<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 30%; text-align: center;">VŠ <u>UNI</u> IZOBRAŽ. (1. bol. raven)</div> <div style="font-size: 2em;">≈</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 30%; text-align: center;">VISOKOŠOLSKA UNI IZOBR. (prejšnja)</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 30%; text-align: center;">SPEC. PO VŠ STOK. IZOBR. (prejšnji)</div> </div>	8	6	1. študijska (bolonjska) stopnja		
<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 30%; text-align: center;">VŠ <u>STOK.</u> IZOBRAŽ. (1. bol. raven)</div> <div style="font-size: 2em;">=</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 30%; text-align: center;">VŠ <u>STOK.</u> IZOBRAŽ. (prejšnje)</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 30%; text-align: center;">SPEC. IZOBR. PO VIŠJEŠOL. I. (prejšnje)</div> </div>	7				
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 60%; margin: 0 auto; text-align: center;">VIŠJEŠOLSKA IN VIŠJA STOK. IZOBRAZBA</div>	6	5			

»Legenda znakov«

= levo je enako(vredno) desnemu

≈ levo je približno enako(vredno) desnemu

≥ levo je več oz. enako(vredno) desnemu

v zgornje je več kot spodnje

← zato ker velja desno, velja tudi levo

Utemeljitev predloga: splošno

Študentska organizacija Slovenije (ŠOS) se je v predlogu Slovenskega ogrodja kvalifikacij (SOK) **osredotočila predvsem na ravni in opisnike za terciarno izobraževanje**. ŠOS meni, da je študijske programe potrebno snovati predvsem na osnovi zastavljenih učnih dosežkov, ki so med seboj smiselno povezani in vodijo v razvoj celovitega, samostojnega diplomanta.

ŠOS pozdravlja končno realizacijo ideje o oblikovanju nacionalnega ogrodja kvalifikacij, saj je na težave zaradi odsotnosti slednjega tudi sam v preteklosti že večkrat opozoril, težave pa so se stopnjevale z uvedbo bolonjske reforme in **neustreznim dodeljevanjem ravni izobrazbe**, kot so bile zakonsko opredeljene v mandatu ministra dr. Zupana in z vladno **Uredbo o uvedbi in uporabi klasifikacijskega sistema izobraževanja in usposabljanja, sprejeto leta 2006**. Težave pa so se nadaljevale in potencirale s prvimi generacijami bolonjskih diplomantov, ki so se odločali bodisi za zaposlitev, bodisi za nadaljevanje študija.

ŠOS se zaveda odgovornosti, ki jo prinaša SOK tudi v smislu poseganja v sistem izobraževanja, ki se dotika zelo široke skupine deležnikov, vse tja do delodajalcev. A ravno zato ŠOS meni, da se ne smemo bati posegov v sistem, kot ga poznamo trenutno, če se vsi deležniki zavedajo, da ima ravno tak številne pomanjkljivosti. Sicer za vse zahtevno premostitveno obdobje ob reorganizaciji sistema preko SOK bo dolgoročno prineslo vzdržan sistem, kjer bodo vsi deležniki v izobraževanju jasno prepoznavali kompetence ob zaključku posameznih ciklov in jih ustrezno umeščali v ogrodje oz. v posamezne ravni. Prav to bo dalo **SOK značaj reformnega ogrodja**, kot je opredeljeno tudi v predlogu imenovane ekspertne skupine (SOK - predlog imenovane ekspertne skupine 2011, 5).

ŠOS se strinja s predlagano uporabo 10 ravni SOK, saj meni, da je tako lažje razvrstiti posamezne kvalifikacije v skupine po resnični primerljivosti, prav tako pa se lažje prikažejo vse lastnosti in specifične posamezne skupine. Prav tako pa ŠOS v svojem prispevku podaja tudi predlog umeščanja posameznih ravni (visokošolskih kvalifikacija) v 8 ravni EOK oz. 6., 7. in 8. raven EOK, ki zajemajo visokošolske kvalifikacije.

ŠOS podaja utemeljitev k podanemu predlogu, ki izhaja prav iz definicij in opisov, podanih v predlogu Slovenskega ogrodja kvalifikacij. Iz zapisanega je namreč jasno vidno, da je mogoče prav na podlagi teh utemeljitev posamezne tipe izobrazbe umestiti v določene ravni na način, ki ga predlaga ŠOS. Kjer so uporabljeni tudi drugi viri, je to jasno označeno.

Osnovno prednost pred predlogom, podanim s strani ekspertne skupine, ŠOS vidi v tem, da v **predlogu, ki ga podaja sam, vsi diplomanti v terciarnem izobraževanju pridobijo s predlogom, nihče pa ne izgubi glede na staro ureditev ali pred-bolonjski način študija**.

Razmerja primerljivosti so opredeljena tudi v Sliki 1 (stran 2).

Utemeljitev predloga: Raven 10

Tabela 1: Umeščanje različnih tipov izobrazbe v 10. raven SOK

	DOKTORAT ZNANOSTI (prejšnji)	DOKTORSKI ŠTUDIJ (3. bolonjska raven)	MAGISTERIJ ZNANOSTI (prejšnji)
Vstopni pogoj (tipično):	diploma končanega univerzitetnega izobraževanja (prejšnja) ALI diploma o končanem magisteriju znanosti ALI specialistična diploma po univerzitetnem izobraževanju	diploma končanega univerzitetnega izobraževanja (prejšnja), ALI diploma o končanem znanstvenem ali strokovnem magisteriju ALI specialistična diploma po univerzitetnem visokošolskem – strokovnem izobraževanju	diploma končanega univerzitetnega izobraževanja ter izpolnjevanje drugih pogojev ALI v nekaterih primerih diploma o končanem visokošolskem izobraževanju in izpolnjevanju drugih pogojev
Trajanje (tipično oz. tipično skupno teoretično):	4 leta po univerzitetni, 2 leti po magistrski izobrazbi	3 leta (op. ŠOS: trajanje je predvideno med 3-4 leti , zato je navajanje zgolj 3 leta nedosledno)	2 do 3 leta (op. ŠOS: po 2 letih je bil možen neposredni prehod na doktorski študij)
Tipična izobrazba:	doktorat znanosti	doktorat znanosti	magisterij znanosti
Prehodnost:			prehod v doktorat
Trenutna raven izobrazbe¹:	8/2	8/2	8/1

Povzeto po: SOK - predlog imenovane ekspertne skupine 2011

Različno poimenovanje je že v izhodišču neprimerno. Ali gre za tip izobraževanja (nedovršnik, trajanje) ali za pridobljeno izobrazbo po zaključku izobraževanja. ŠOS predlaga, da se zapis poenoti, in sicer: **doktorat znanosti** in **magisterij znanosti**.

Obrazložitev glede vstopnih pogojev

Z **enako barvo** so označeni vstopni pogoji, ki veljajo za vse 3 oblike izobraževanja → kot vidimo je eden izmed vstopnih pogojev za vse tri oblike enak, t.j. diploma končanega univerzitetnega izobraževanja (prejšnja). Prav tako vstop na doktorski študij omogoča zaključen magisterij (prejšnji ali nova druga študijska stopnja).

Glede »izpolnjevanja drugih pogojev« ŠOS dodaja to, da so posebni vstopni pogoji opredeljeni tudi za vstop na doktorske študijske programe, kar spet pomeni približevanje pogojev kot tudi možnost prilagajanja teh oz. določanja posebnih pogojev.

¹ Ravni visokošolske izobrazbe. Dostopno prek: <http://www.mvzt.gov.si/index.php?id=11789> (6. april 2011).

Obrazložitev glede trajanja študija

»Prejšnji« doktorat znanosti je trajal 4 leta, kar je primerljivo z novim doktoratom, ki ga predstavlja 3. bolonjska raven; dikcija, da ta traja le 3 leta ni povsem točna, saj se tudi tukaj dopušča, da programi trajajo 4 leta^{2,3}. Programi morajo biti tako glede na obseg, kakovost kot vsebinskost primerljivi.

»Prejšnji« znanstveni magisterij pa je prav tako v določeni meri primerljiv z novim doktoratom tudi glede na trajanje – to je 3 leta.

Obrazložitev glede »tipične izobrazbe«

Vse tri oblike izobrazbe prinašajo znanstveni naslov in pomenijo sposobnost samostojnega znanstveno-raziskovalnega dela.

Obrazložitev glede prehodnosti

»Prejšnji« znanstveni magisterij je pomenil enega izmed pogojev za vpis na doktorat. V povezavi s trajanjem študija in prehodnostjo dodajamo to, da je bilo tudi prej možno s t.i. »neposrednim preходом« študij nadaljevati na doktoratu (brez zaključenega magisterija), kar bi pomenilo, da je magisterij vključen v doktorat kot njegov temeljni del in da študent v tem času osvoji primerljiva znanja (razlika je potem v zaključni nalogi).

Obrazložitev glede trenutne ravni izobrazbe

Tudi v trenutni ureditvi sta »prejšnji« znanstveni magisterij kot tudi doktorat umeščena v enako raven (razlika je le v pod-ravnih), kar pomeni, da sta v veliki meri primerljivi.

Za potrebe zaposlovanja – predvsem v akademskem okolju – bo še vedno (za habilitacije ipd.) bolj relevanten naziv (t.j. doktor znanosti oz. drug naziv, opredeljen v *Minimalnih standardih*⁴) kot pa

---

² »Ob upoštevanju potrebe po strukturiranih doktorskih programih ter potrebe po razvidnem nadzoru in ocenitvi beležimo, da bi normalna delovna obremenitev v tretjem glavnem študijskem obdobju v večini držav ustrezala 3-4 letom rednega študija.« (Bergenski komuniké 2005)

³ »Prva študijska stopnja v polni obliki traja praviloma 3 do izjemoma 4 leta, druga izjemoma 1 do praviloma 2 leti in tretja stopnja 3 do 4 leta.« (Resolucija o nacionalnem programu visokega šolstva 2011, 21)

⁴ »V naziv:

- rednega profesorja, izrednega profesorja, docenta, znanstvenega svetnika, višjega znanstvenega sodelavca in znanstvenega sodelavca je lahko izvoljen, kdor ima **doktorat znanosti**;
- rednega profesorja, izrednega profesorja in docenta na umetniškem področju je lahko izvoljen, kdor ima priznana umetniška dela in izobrazbo **najmanj druge stopnje**;
- višjega predavatelja je lahko izvoljen, kdor ima izobrazbo **najmanj druge stopnje**;
- predavatelja tujega jezika na nejezikovnih smereh študija je lahko izvoljen, kdor ima 5 let ustrezne prakse in **izobrazbo najmanj druge stopnje**;

dodeljena raven izobrazbe, tako da tudi vsi, s pridobljenim nazivom doktor znanosti, s tako ureditvijo ne bodo »oškodovani«, če v isto raven umestimo tudi magistre znanosti.

Zakaj »prejšnji« znanstveni magisterij umestiti na najvišjo raven (in ne v »svojo« posebno raven)?

Magisterij znanosti (v prejšnji obliki) je specifična našega prostora, ki se ukinja s prehodom na prenovljene (bolonjske) programe. Gre za programe, ki se bodo praviloma iztekli do leta 2015. Po podatkih statističnega urada RS⁵ je bilo v študijskem letu 2009/10 v te programe skupno vpisanih še 3.882 študentov; pri tem moramo upoštevati, da so nekateri študij že končali, nekateri pa so se odločili za neposredni prepis na (nov) doktorski študij. Napram porastu študentov novega magisterija (2. stopnje), je to del populacije, ki upada. Glede na to, da mora biti ogrodje kvalifikacij razvojno naravnano, ni smiselno, da to skupino programov, ki »izumirajo« umeščamo na posebno raven, sploh glede na primerljivost s prenovljenimi doktorskimi programi.

Umeščanje v EOK

Glede na splošno razmeščanje v EOK, kjer spada 1. študijska stopnja v 6. raven, 2. v 7. in **3. v 8. raven**, ŠOS meni, da mora biti znanstveni magisterij umeščen v 8. raven. Tudi zato ga je potrebno že v SOK umestiti primerljivo z doktoratom. **10. raven SOK se torej umesti v 8. raven EOK.**

Mednarodna primerjava

Kot rečeno je magister znanosti svojevrstna posebnost. Podoben primer ima sicer tudi Hrvaška⁶, ki ima NOK z 8 ravni, skladnimi z EOK, pri čemer določajo tudi pod- ravni. Tudi na Hrvaškem

-
- predavatelja za predmete, pri katerih je težišče na posebnih strokovnih znanjih, je lahko izvoljen, kdor ima 5 let uspešnega strokovnega dela v praksi in **izobrazbo najmanj druge stopnje**;
  - lektorja je lahko izvoljen, kdor ima **izobrazbo druge stopnje** in 3 leta pedagoške prakse;
  - asistenta je lahko izvoljen, kdor ima **izobrazbo najmanj druge stopnje** in je med študijem dosegel povprečno oceno najmanj prav dobro (8);
  - strokovnega svetnika je lahko izvoljen, kdor ima **izobrazbo najmanj druge stopnje** in 15 let ustrezne strokovne prakse na področju, povezanem s področjem, za katerega se voli v naziv;
  - višjega strokovnega sodelavca je lahko izvoljen, kdor ima **izobrazbo najmanj druge stopnje** in 10 let ustrezne prakse na področju, povezanem s področjem, za katerega se voli v naziv;
  - strokovnega sodelavca je lahko izvoljen, kdor ima **izobrazbo najmanj druge stopnje** in 2 leti ustrezne prakse na področju, povezanem s področjem, za katerega se voli v naziv;
  - učitelja veščin je lahko izvoljen, kdor ima izobrazbo **najmanj prve stopnje** in 5 let ustrezne prakse na področju, povezanem s področjem, za katerega se voli v naziv;
  - bibliotekarja je lahko izvoljen, kdor ima izobrazbo **najmanj druge stopnje**, 3 leta ustrezne prakse in izkazano sposobnost za samostojno strokovno delo.« (Minimalni standardi za izvolitev v nazive visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev na visokošolskih zavodih 2010, 13. člen)

⁵ *Študenti terciarnega izobraževanja po vrsti programa in načinu študija, Slovenija, letno*. Dostopno prek: www.stat.si (6. april 2011).

⁶ *Development of the Croatian Qualifications Framework*. Dostopno prek:

umeščajo t.i. »star magistar znanosti« v 8. raven po EOK. Podobno tudi v Srbiji⁷ »magistra nauka« (op. prev. magister znanosti) uvrščajo (skupaj z novim doktoratom) v 3. študijsko stopnjo oz. 8. raven EOK.

Opisniki

Tabela 2: Opisniki po SOK

	DOKTORAT ZNANOSTI (prejšnji) in DOKTORSKI ŠTUDIJ (3. bolonjska raven) v trenutnem predlogu raven 10	MAGISTERIJ ZNANOSTI (prejšnji) v trenutnem predlogu raven 9
znanje	Poglobljeno znanje za samostojno izvirno znanstveno in raziskovalno delo ali razvoj stroke na najvišji ravni, kar je povezano z znanstvenim in/ ali strokovnim uveljavljanjem doma in v mednarodnem prostoru.	Poglobljeno teoretično, metodološko in analitično znanje za izvirno raziskovalno in znanstveno delo, ki ustvarja novo znanje.
spretnosti	Načrtovanje, vodenje in izvajanje najzahtevnejših del, vključno z znanstvenoraziskovalnimi projekti, ter reševanje najzahtevnejših teoretičnih in praktičnih problemov. Sposobnost kritične refleksije, poglobljenega abstraktnega razmišljanja in sinteze novih in kompleksih idej.	Načrtovanje, vodenje in izvajanje najzahtevnejših del, vključno z udeležbo pri znanstvenoraziskovalnih projektih, ter reševanje teoretičnih in praktičnih problemov v posebnih delovnih situacijah. Sposobnost izvirnih dognanj, kritične refleksije in abstraktnega razmišljanja.
kompetence	Usposobljenost za izrazito avtonomno ustvarjanje, interpretiranje ter iskanje odgovorov na abstraktna in najbolj kompleksna vprašanja v stroki in znanosti. Sposobnost za prenos znanja med stroko in znanostjo v kritičnem dialogu ter zmožnost odgovornega presojanja posledic uporabe novega znanja v različnih kontekstih.	Avtonomno izvajanje nalog v netipičnih okoljih, širših ali večdisciplinarnih kontekstih v povezavi z bazičnim in/ali uporabnim znanstvenoraziskovalnim delom. Sposobnost prevzemanja odgovornosti za lastni profesionalni razvoj in razvoj stroke. Usposobljenost za neodvisno, profesionalno in etično usmerjanje lastnega učenja in učenja drugih v različnih kontekstih.

Povzeto po: SOK - predlog imenovane ekspertne skupine 2011

V trenutnem zapisu ŠOS ne vidi **bistvenih vsebinskih razlik**, ki bi ovirale umestitev prejšnjega magisterija na enako raven k doktoratu. Prav tako ŠOS smatra skladnost vseh 3 tipov izobrazbe, za katere predlaga umestitev v 10 raven SOK in 8 raven EOK, z opisniki EOK za 8. raven. (Opisnik tretjega cikla v ogrodju kvalifikacij evropskega visokošolskega prostora, o katerem so se dogovorili

http://vlada.hr/en/aktualne teme i projekti/aktualne teme/hko_hrvatski_kvalifikacijski_okvir/clanci_i_publika_cije (6. april 2011).

⁷ Serbian National Qualifications Framework for Higher Education. Dostopno prek:

<http://www.gomes.uns.ac.rs/site/images/kick-off/serbian%20national%20qualifications%20framework%20for%20higher%20education.pdf>

(6. april 2011).

ministri, odgovorni za visoko šolstvo, na srečanju v okviru bolonjskega procesa, ki je potekalo v Bergnu maja 2005, ustreza učnim izidom ravni 8 EOK.)⁸

Tabela 3: Opisniki po EOK

znanje	najbolj izpopolnjeno znanje na delovnem ali študijskem področju in na stičiščih med posameznimi področji
spretnosti	najbolj izpopolnjene in specializirane spretnosti in tehnike, vključno s sintezo in vrednotenjem, potrebne za reševanje kritičnih problemov v raziskavah in/ali inovacijah ter za razširitev in ponovno opredelitev obstoječega znanja ali strokovne prakse
kompetence	izkazovanje znatne avtoritete, inovativnosti, samostojnosti, znanstvene in strokovne celovitosti in trajne zavezanosti razvijanju novih zamisli ali procesov v ospredju delovnega ali študijskega okvira, vključno z raziskovanjem

Vir: EOK

---

⁸ Evropsko ogrodje kvalifikacij za vseživljenjsko učenje (EOK). Dostopno prek: http://ec.europa.eu/education/pub/pdf/general/eqf/broch_sl.pdf (6. april 2011).

Utemeljitev predloga: Raven 9

Tabela 4: Umeščanje različnih tipov izobrazbe v 9. raven SOK

	SPECIALIZACIJA PO VISOKOŠOLSKI UNIVERZITETNI IZOBRAZBI (prejšnji)	MAGISTRSKA IZOBRAZBA (2. bolonjska raven)
Vstopni pogoji (tipično):	diploma končanega univerzitetnega izobraževanja ter izpolnjevanje drugih pogojev	v primeru enovitega študija matura, poklicna matura z dodatnim izpitom, zaključni izpit pred 1. junijem 1995; sicer prva bolonjska raven <i>(op. ŠOS: to je tudi diploma univerzitetnega izobraževanja)</i> <i>(op. ŠOS: tudi z diplomom pred-bolonjskega UNI ali VŠ izobraževanja je možen vpis na to stopnjo)</i>
Trajanje (tipično oz. tipično skupno teoretično):	1 do 2 leti	1 do 2 leti, v primeru enovitega študija najmanj 5 let
Tipična izobrazba:	specializacija po visokošolski univerzitetni izobrazbi	magisterij (druga bolonjska raven)
Prehodnost:	prehod v magisterij znanosti <i>(op. ŠOS: sedaj tak vpis ni več mogoč)</i> in doktorat (tretja bolonjska raven)	doktorat (tretja bolonjska raven)
Trenutna raven izobrazbe¹:	8/1	7

Povzeto po: SOK - predlog imenovane ekspertne skupine 2011

Magistrska izobrazba = Magisterij (2. bolonjska raven)

Obrazložitev glede vstopnih pogojev

Z enako barvo so označeni vstopni pogoji, ki veljajo za obe obliki izobraževanja → kot vidimo je ključni vstopni pogoj enak, to je zaključen dodiplomski študij.

ŠOS znova opozarja, zakaj se o 1. bolonjski študijski stopnji ne govori kot univerzitetnem študiju, saj to je.

Obrazložitev glede trajanja študija

Oba študija trajata 1-2 leti, v tem času pa pomenita predvsem strokovno (in raziskovalno) nadgradnjo znanj, pridobljenih na prvi študijski (dodiplomski) stopnji. Ravno glede na ta kriterij je

specializacija bolj primerljiva z novo – drugo študijsko stopnjo, kot je s starim, znanstvenim magisterijem; za oba načina se predvideva t.i. specialno oz. specializirano znanje.

Obrazložitev glede »tipične izobrazbe«

Specializacija pomeni neko strokovno znanje, pridobljeno po zaključeni diplomii; gre za nadgradnjo znanja, ki pa ga ne moremo povsem enačiti z zahtevnejšim samostojnim znanstveno-raziskovalnim delom (kamor smo umestili znanstveni magisterij), kot tudi tega v taki meri kot prejšnjemu magisteriju ne moremo pripisovati magisteriju po 2. bolonjski študijski stopnji, zato ŠOS smatra tako razvrščanje za ustrežnejše. Razmerja so razvidna tudi iz Slike 1 (stran 2).

Obrazložitev glede prehodnosti

Oba načina omogočata vpis na doktorat – tretjo bolonjsko raven, saj vpis v znanstveni magisterij ni več mogoč (opušča se tudi specializacija).

Obrazložitev glede trenutne ravni izobrazbe

V trenutni ureditvi sta izobrazbi sicer umeščeni različno, razlikujeta se za eno pod-raven.

ŠOS znova poudarja, da trenutna umestitev 2. bolonjske študijske stopnje (kot enačenje s »prejšnjo« diplomom) ni ustrežna.

Zakaj bolonjski magisterij umestiti na višjo raven kot prejšnjo univerzitetno diplomom?

»Prejšnja« univerzitetna diploma pomeni zaključen dodiplomski študij. Prav tako pomeni nova diploma na 1. študijski stopnji zaključen dodiplomski študij. Druga in tretja stopnja pa sta podiplomski⁹. S tem, ko postavimo »nov« magisterij ob bok stari diplomii razvrednotimo tako dodiplomski kot podiplomski študij. Posledično pa to vodi tudi v masovnost študija na drugi stopnji in celo na doktoratu, čemur smo priča v zadnjih letih.

---

⁹ Druga stopnja je kot podiplomski študij prepoznana tudi v predlogu Resolucije o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011-2020. Dostopno prek: http://www.mvzt.gov.si/fileadmin/mvzt.gov.si/pageuploads/pdf/odnosi_z_javnostmi/30.03._resolucNPVS_DZ.pdf (6. april 2011).

Umeščanje v EOK

Glede na splošno razmeščanje v EOK, kjer spada 1. študijska stopnja v 6. raven, **2. stopnja v 7. raven** in 3. v 8., ŠOS meni, da mora biti **magisterij umeščen v 7. raven EOK**, saj le tako zagotovimo harmonizacijo SOK z EOK.

Mednarodna primerjava

Hrvaška⁶, ki smo jo spet izbrali za primer, ker izhaja iz podobne ureditve kot Slovenija, prav tako specializacijo in bolonjski magisterij umešča v 7. raven EOK; znotraj njihovega nacionalnega ogrodja pa ima 7 raven 2 pod-ravni. Študij razdeli na »preddiplomski«, »diplomski« in »posljedi diplomski«, pri čemer k podiplomskemu (7. raven) doda še »specijalistički« študij, ki prav tako obsega 60-120 ECTS (torej 1-2 akademski leti, kot pri nas). Tudi v Srbiji⁷ magisterij in tovrstno specializacijo umeščajo v enako raven, ki ustreza drugi študijski stopnji.

Opisniki

Tabela 5: Opisniki po SOK

	SPECIALIZACIJA PO VISOKOŠOLSKI UNIVERZITETNI IZOBRAZBI (prejšnji) v trenutnem predlogu raven 9	MAGISTRSKA IZOBRAZBA (2. bolonjska raven) v trenutnem predlogu raven 8
znanje	Poglobljeno teoretično, metodološko in analitično znanje za izvirno raziskovalno in znanstveno delo, ki ustvarja novo znanje.	Poglobljeno teoretično, metodološko in analitično znanje z elementi raziskovanja, ki je osnova za zelo zahtevno strokovno delo.
spretnosti	Načrtovanje, vodenje in izvajanje najzahtevnejših del, vključno z udeležbo pri znanstvenoraziskovalnih projektih, ter reševanje teoretičnih in praktičnih problemov v posebnih delovnih situacijah. Sposobnost izvirnih dognanj, kritične refleksije in abstraktnega razmišljanja.	Obvladovanje zelo zahtevnih, kompleksnih delovnih procesov in metodoloških orodij na specializiranih področjih. Delovne situacije so praviloma netipične. Načrtovanje in vodenje delovnega procesa na podlagi ustvarjalnega reševanja problemov, povezanih s področjem izobraževanja in usposabljanja. Sposobnost izvirnih dognanj in kritične refleksije.
kompetence	Avtonomno izvajanje nalog v netipičnih okoljih, širših ali večdisciplinarnih kontekstih v povezavi z bazičnim in/ali uporabnim znanstvenoraziskovalnim delom. Sposobnost prevzemanja odgovornosti za lastni profesionalni razvoj in razvoj stroke. Usposobljenost za neodvisno, profesionalno in etično usmerjanje lastnega učenja in učenja drugih v različnih kontekstih.	Samostojno in avtonomno izvajanje nalog v praviloma netipičnih okoljih v širših ali večdisciplinarnih kontekstih. Sposobnost prevzemanja odgovornosti za lastni profesionalni razvoj. Sprejemanje odgovornosti za odločitve, ki so povezane z aktivnostmi, procesi ter vodenjem kompleksnih in heterogenih skupin. Usposobljenost za neodvisno, profesionalno in etično

		usmerjanje lastnega učenja in učenja drugih v različnih kontekstih.
--	--	---

Povzeto po: SOK - predlog imenovane ekspertne skupine 2011

Glede na trenutni zapis in poznavanje podiplomskih programov kot tudi zahtev oz. meril¹⁰ za izvajanje programov 2. študijske stopnje, ŠOS smatra, da tudi ti programi ustrezajo opisnikom, ki so podani za 9. raven. Tako ŠOS ne vidi ovir, da se ta dva tipa izobrazbe umeščata na enako raven, ustrezno pa tudi v 7. raven EOK, skladno z opisniki za 7. raven EOK⁸ (spodaj).

Tabela 6: Opisniki po EOK

znanje	Visoko specializirano znanje, ki delno vključuje najnovejša spoznanja s področja dela ali študija, kot podlaga za izvirna dognanja in/ali raziskave. Kritično zavedanje o vprašanih znanja s področja in na stičiščih med posameznimi področji.
spretnosti	Specializirane spretnosti za reševanje problemov, potrebne pri raziskavah in/ali inovacijah za razvoj novega znanja in postopkov ter za povezovanje znanja z različnih področij.
kompetence	Vodenje in preoblikovanje okvirov dela ali študija, ki so kompleksni, nepredvidljivi in je do njih treba pristopati z novimi strategijami. Prezem odgovornosti za prispevanje k strokovnemu znanju in praksi in/ali za pregled strateškega delovanja delovnih skupin.

Vir: EOK

¹⁰ »obvezen sestavni del študijskih programov druge stopnje so projektne naloge v delovnem okolju oziroma temeljne, aplikativne ali razvojne raziskovalne naloge;« (Merila za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov. Dostopno prek: www.nakvis.si, 6. april 2011)

Raven 8

Tabela 7: Umeščanje različnih tipov izobrazbe v 8. raven SOK

	SPECIALIZACIJA PO VISOKOŠOLSKI STROKOVNI IZOBRAZBI (prejšnji)	VISOKOŠOLSKA UNIVERZITETNA IZOBRAZBA (prejšnja)	VISOKOŠOLSKO UNIVERZITETNO IZOBRAŽEVANJE (1. bol. raven)
Vstopni pogoj (tipično):	visokošolska diploma o končanem Visokošolskem strokovnem izobraževanju	matura, poklicna matura z dodatnim izpitom, zaključni izpit pred 1. junijem 1995	matura, poklicna matura z dodatnim izpitom, zaključni izpit pred 1. junijem 1995
Trajanje (tipično oz. tipično skupno teoretično):	1 do 2 leti (op. ŠOS: skupaj s VŠ izobraževanjem torej 4-5 let)	4 do 6 let (op. ŠOS: praviloma 4 leta)	3 do 4 leta
Tipična izobrazba:	specializacija po visokošolski strokovni izobrazbi	visokošolska univerzitetna izobrazba (prejšnja)	visokošolska univerzitetna izobrazba (prva bolonjska raven)
Prehodnost:	prehod v znanstveni magisterij, doktorat	prehod v program specializacije, magisterij znanosti in doktorat	prehod v programe druge bolonjske ravni
Trenutna raven izobrazbe¹:	7	7	6/2
Drugo:			Glej obrazložitev

Povzeto po: SOK - predlog imenovane ekspertne skupine 2011

Pri zadnjem – prva bolonjska študijska stopnja zmoti že sam **naslov**, ki ga je določila ekspertna skupina, namreč visokošolsko univerzitetno izobraževanje – kot nedovršnik in ne izobrazba – kot je to navedeno pri prejšnji univerzitetni izobrazbi. Že samo poimenovanje torej namiguje na nedovršnost oz. nedokončanost (posledično nezadostnost) tega cikla, ki ga predlagatelji umeščajo eno raven nižje.

Obrazložitev glede vstopnih pogojev

Z **enako barvo** so označeni vstopni pogoji, ki so identični za vpis na »prejšnje« programe, torej te, ki se iztekajo do leta 2015 in nove, bolonjske prvostopenjske programe.

Specializacija po visokošolskih strokovnih programih, ki velja samo za »prejšnje« programe pa je pomenila »dopolnitev« do ravni izobrazbe, dosežene z univerzitetno diplomom ter tako omogočeno prehodnost na magisterij oz. doktorat, kar prinaša tudi univerzitetna diploma.

Obrazložitev glede trajanja študija

Novi dodiplomski programi trajajo 3-4 leta (praviloma 3), kar pomeni skrajšanje starih univerzitetnih programov v povprečju za eno leto, pri čemer skrajšanje ne sme iti v škodo kompetenc, ki jih pridobi diplomant, pač pa se programi prenovijo – tako učne vsebine, kot načini dela ipd. Kljub temu so se določeni programi z enakimi vsebinami zgolj »skrčili« na 3 leta, kar predstavlja še dodatne obremenitve za študente. Tudi zato je še toliko bolj nesmiselno to, da študenti, ki ponekod opravijo celo več obveznosti kot kolegi na »prejšnjih« programih, dosegajo nižjo raven izobrazbe.

Obrazložitev glede »tipične izobrazbe«

Tipična izobrazba je univerzitetna diploma, po specializaciji pa sicer drug naziv, a z istim ciljem. Prav tako se prejšnje oblike specializacije opuščajo.

Obrazložitev glede prehodnosti

Prehodnost je dokaj kompleksno vprašanje. Prehod v stare znanstvene magisterije namreč ni več mogoč. Tudi zato je prehodnost trenutno urejena na način, ki diplomantom »prejšnjih« univerzitetnih programov omogoča prehod na doktorski študij, kar v preteklosti ni bilo mogoče. To se je zgodilo tudi zaradi neustreznega razmeščanja novih magisterijev – enačenja s starimi diplomami, kar je seveda naredilo tovrstne prehode za nesmiselne, četudi so mogoči. Z ureditvijo, ki jo predlaga ŠOS, bi imeli stari diplomanti tudi možnost vpisa na magisterij (drugo stopnjo), pri čemer bi (ob upoštevanju tega, da tukaj pridobijo višjo raven izobrazbe, nove kompetence) omejili oz. vsaj deloma zmanjšali tudi masifikacijo na doktorskem študiju.

Obrazložitev glede trenutne ravni izobrazbe

Trenutna umestitev, sprejeta z zakonom in Uredbo leta 2006, po mnenju ŠOS ni ustrezna in je ŠOS že v preteklosti podal predlog za ustavno presojo zakona, ki zmanjšuje pravice študentom, vpisanim na prvo stopnjo. Argumenti, zakaj ni ustrezna, so deloma že naštet, deloma pa še v nadaljevanju (spodaj).

Argument, da »nekaj že imamo uzakonjeno na tak način«, četudi se vsi strinjamo, da je bila ta ureditev neustrezna, torej ni dober argument proti spremembi na boljše.

Zakaj enačiti staro in novo univerzitetno dodiplomsko izobraževanje?

Študijski argument:

Z bolonjskim procesom naj bi se študij skrajšal. Univerze naj bi bile zmožne v krajšem času postaviti diplomanta na trg dela, kar bi pripomoglo k večji učinkovitosti izobraževalnega sistema, večjemu pretoku znanja v gospodarstvo in posledično večji gospodarski rasti. Pri nas se je študij podaljšal, saj se diplomanti prve stopnje zavedajo, da po trenutni ureditvi (ki jo želi ohraniti tudi predlog SOK) niso konkurenčni na trgu dela, zato s študijem nadaljujejo še na drugi stopnji.

V tak sistem ponekod silijo tudi visokošolski zavodi sami, ki želijo obdržati čim večji del vpisanih študentov v obeh ciklih, kar po oceni ŠOS izhaja še iz pretekle uredbe o financiranju, ki je bilo odmerjeno na podlagi t.i. glavarine.

Na tak način se posledično razvrednoti podiplomski študij – druga študijska stopnja. Ker se ta ne razume več kot podiplomski študij, ostaja še edini »pravi« podiplomski študij pravzaprav doktorski študij, kjer pa prav v zadnjih letih prihaja do t.i. masifikacije.

ŠOS meni, da bi z ustrežno umestitvijo različnih tipov izobrazbe v posamezne ravni posledično zmanjšali masovnost podiplomskega študija.

Prav tako pa ŠOS izraža tudi bojazen, da bo določena skupina študentov »ostala brez vsega«, in sicer v primeru omejevanja oz. zaostrovanja vpisnih pogojev za podiplomski študij in krčenja vpisnih mest (glede na spremembe financiranja masovnost ni več interes visokošolskih zavodov, pač pa to postajajo boljši kandidati), ker torej ne bo več »avtomatiziranega prehoda« na podiplomski študij. Tako bo »nekje vmes« ostala skupina študentov z zaključeno 1. stopnjo (po predlagani ureditvi še vedno nezaposljivi) in brez možnosti nadaljevanja študija na stopnji, ki jim omogoča zaposljivost.

Argument zaposljivosti:

Kot ŠOS že ves čas opozarja, je problem ureditve, ki nove diplomante postavlja pod stare, posledično tudi problem zaposljivosti, saj ti ne izpolnjujejo že osnovnih pogojev za vstop v trg dela, ki so običajno povezani tudi z zahtevano ravnjo izobrazbe. Tak primer je tudi javna uprava, kjer raven ostaja še vedno 7., novi diplomanti pa dosega 6.

Prav tako tudi drugi delodajalci nimajo informacije o primerljivosti novih in starih diplomantov, kar posledično vodi v še dodatno oteženo iskanje prve zaposlitve diplomantov.

O tem, da je prva stopnja ustrezna za vstop v trg dela pa pogovorijo tudi številni dokumenti: »Diploma, podeljena po prvi stopnji, je za evropski trg dela tudi relevantna kot ustrezna raven kvalifikacije.« (Bolonjska deklaracija 1999) ter »Nadalje obstoji tudi potreba po širšem dialogu vlad, visokošolskih zavodov in socialnih partnerjev, da **bi povečali zaposljivost diplomantov s kvalifikacijami prvega študijskega obdobja [bachelor], vključno na primernih delovnih mestih v javnih službah.**« (Bergenski komunike 2005), kar predlaga že omenjeni predlog *Nacionalnega programa visokega šolstva* (2011, 17) in sicer v 8. ukrepu: »Sprememba

izobrazbene zahteve za zaposlovanje v javni upravi: Glede na umestitev in pomen prve študijske stopnje kot dodiplomske izobrazbe, druge in tretje pa podiplomske in glede na dejansko stanje ter zahteve delovnih mest se ureditev spremeni tako, da je glavna vstopna točka za zaposlitev v javni upravi zaključena prva študijska stopnja.« *Leuvenski komunike* (2009) pa v zvezi z obravnavano tematiko navaja: »Trg dela je vse bolj odvisen od višjih ravni usposobljenosti in transverzalnih kompetenc, zato mora visoko šolstvo zagotoviti študentom vrhunsko znanje, veščine in kompetence, ki jih potrebujejo prek vsega profesionalnega življenja. /.../ V tesnem sodelovanju med vladami, visokošolskimi ustanovami, socialnimi partnerji in študenti **nameravamo dvigniti začetne kvalifikacije**, prav tako pa ohranjati in obnavljati delovno silo. To bo omogočalo **ustanovam, da se bodo hitreje odzivale na potrebe delodajalcev**, delodajalcem pa, da bodo bolje razumeli izobraževalne perspektive.«

Umeščanje v EOK

Glede na splošno razmeščanje v EOK, kjer spada **1. študijska stopnja v 6. raven**, 2. v 7. in 3. v 8., ŠOS meni, da mora biti univerzitetni dodiplomski študij (starih in novih programov), **8. raven SOK, umeščen v 6. raven EOK**.

Mednarodna primerjava

Spet smo za primer vzeli sosednjo Hrvaško⁶, ki nove in stare (3 ali 4-letne) »bachelor« programe umešča v 6 raven EOK. Srbija⁷ prav tako 3 in 4-letne dodiplomske programe umešča na enako raven, 6 v EOK.

Opisniki

Tabela 8: Opisniki po SOK

	SPECIALIZACIJA PO VISOKOŠOLSKE STROKOVNE IZOBRAZBE (prejšnji) in VISOKOŠOLSKA UNIVERZITETNA IZOBRAZBA (prejšnja) v trenutnem predlogu raven 8	VISOKOŠOLSKO UNIVERZITETNO IZOBRAŽEVANJE (1. bol. raven) v trenutnem predlogu raven 7
znanje	Poglobljeno teoretično, metodološko in analitično znanje z elementi raziskovanja, ki je osnova za zelo zahtevno strokovno delo.	Poglobljeno strokovno teoretično in praktično znanje na določenem področju, podprto s širšo teoretično in metodološko osnovo.
spretnosti	Obvladovanje zelo zahtevnih, kompleksnih delovnih procesov in metodoloških orodij na specializiranih področjih. Delovne situacije so praviloma netipične. Načrtovanje in vodenje delovnega procesa na podlagi ustvarjalnega reševanja	Izvajanje kompleksnih operativno-strokovnih opravil, ki vključujejo tudi uporabo metodoloških orodij. Obvladovanje zahtevnih, kompleksnih delovnih procesov ob samostojni uporabi znanja v novih delovnih situacijah. Diagnosticiranje in reševanje

	problemov, povezanih s področjem izobraževanja in usposabljanja. Sposobnost izvirnih dognanj in kritične refleksije.	problemov v različnih specifičnih delovnih okoljih, povezanih s področjem izobraževanja in usposabljanja. Osnova za izvirna dognanja in kritično refleksijo.
kompetence	Samostojno in avtonomno izvajanje nalog v praviloma netipičnih okoljih v širših ali večdisciplinarnih kontekstih. Sposobnost prevzemanja odgovornosti za lastni profesionalni razvoj. Sprejemanje odgovornosti za odločitve, ki so povezane z aktivnostmi, procesi ter vodenjem kompleksnih in heterogenih skupin. Usposobljenost za neodvisno, profesionalno in etično usmerjanje lastnega učenja in učenja drugih v različnih kontekstih.	Usposobljenost za delovanje v različnih okoljih in na različnih funkcijah ter za posredovanje novega znanja. Sprejemanje odgovornosti za določanje in doseganje lastnih rezultatov dela in/ali rezultatov dela heterogene skupine na opredeljenih področjih dela. Usposobljenost za argumentirano razpravo v specifičnih delovnih okoljih, povezanih s področjem izobraževanja in usposabljanja. Prepoznavanje lastnih potreb po učenju, prevzemanje pobude za lastno učenje, usposobljenost za prenos znanja v skupini.

Povzeto po: SOK - predlog imenovane ekspertne skupine 2011

V trenutnem zapisu ŠOS vidi možnost za poenotenje opisnikov, glede na znanje, spretnosti oz. kompetence, ki jih posameznik dosega in morajo biti ustrezno opredeljene že ob akreditaciji študijskega programa. **V kolikor obstajajo res velike razlike med starimi in novimi programi, je prišlo do slabe prenove, česar ne more reševati kvalifikacijsko ogrodje, pač pa sistem zagotavljanja kakovosti.** Potem je potrebno dvigniti kakovost novih prvostopenjskih programov na nivo, ki bo omogočal doseganje enakih oz. primerljivih učnih izidov s starimi programi.

Prav tako ŠOS smatra ustreznost vseh 3 tipov izobrazbe, za katere predlaga umestitev v 8 raven SOK in 6 raven EOK, skladnost z opisniki EOK⁸ za 6. raven.

Tabela 9: Opisniki po EOK

znanje	Poglobljeno znanje s področja dela ali študija, skupaj s kritičnim razumevanjem teorij in načel.
spretnosti	Zahtevnejše spretnosti, ki dokazujejo obvladanje in inovativnost, potrebne za reševanje kompleksnih in nepredvidljivih problemov na specializiranem področju dela ali študija.
kompetence	Vodenje kompleksnih tehničnih ali strokovnih dejavnosti ali projektov, prevzem odgovornosti za sprejemanje odločitev v nepredvidljivem delovnem ali študijskem okviru. Prevzem odgovornosti za vodenje strokovnega razvoja posameznikov ali skupin.

Vir: EOK

Raven 7

Tabela 10: Umeščanje različnih tipov izobrazbe v 7. raven SOK

	VISOKOŠOLSKO STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE (1. bol. raven) in VISOKOŠOLSKO STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE (prejšnje)	SPECIALISTIČNO IZOBRAŽEVANJE PO VIŠJEŠOLSKI IZOBRAZBI (prejšnje)
Vstopni pogoj (tipično):	matura, poklicna matura, zaključni izpit (op. ŠOS: <i>praviloma gre za vpis s poklicno matur</i>)	končana višješolska izobrazba
Trajanje (tipično oz. tipično skupno teoretično):	3 do 4 leta (op. ŠOS: <i>praviloma 3 leta</i>)	1 leto (op. ŠOS: <i>skupaj z višješolskim 3 leta</i>)
Tipična izobrazba:	visokošolska strokovna izobrazba (prva bolonjska raven)	specializacija po višješolski izobrazbi
Prehodnost:	prehod v programe 2. bolonjske ravni	-
Trenutna raven izobrazbe¹:	6/2	6/2

Povzeto po: SOK - predlog imenovane ekspertne skupine 2011

Iz argumentov, naštetih že v predhodnem besedilu ŠOS predlaga, da se **zapiše poenoteno** – izobrazba.

Obrazložitev – splošno

Ta dva oz. trije tipi izobrazbe ostanejo v ravni 7, kot je tudi že sedaj v predlogu SOK, skladno z opisniki ipd.

Obrazložitev glede vstopnih pogojev

Vstopni pogoj je praviloma poklicna matura.

Specializacija po višješolski izobrazbi, ki velja samo za prejšnje programe, je pomenila »dopolnitev« do ravni izobrazbe, dosežene s strokovno diplomom ter tako tudi omogočeno prehodnost.

Obrazložitev glede trajanja študija

Visokošolski strokovni programi trajajo praviloma 3 leta – pred in po prenovi.

Specializacija, ki traja praviloma 1 leto, skupaj z višješolskim izobraževanjem spet privede do 3 let skupnega trajanja študija.

Obrazložitev glede »tipične izobrazbe«

Tipična izobrazba je sicer visokošolska, strokovna izobrazba. Glede na vstopne pogoje, ki so nižji kot za vpis na visokošolski univerzitetni program, predlagamo, **da VS programi tudi v SOK sodijo v raven nižje kot 1. UNI bolonjska stopnja**. Ne glede na trajanje (ki je morda enako – torej 3 letana VS in UNI programih).

Obrazložitev glede prehodnosti

Prehodnost se omogoči – tudi na magistrske programe, in sicer zaradi načel bolonjskega procesa in vseživljenjskega učenja, ki omogoča različne in fleksibilne poti tudi do višjih stopenj izobraževanja in učnih dosežkov, ki jih te prinašajo¹¹.

Obrazložitev glede trenutne ravni izobrazbe

Tudi po stari ureditvi – pred bolonjo – je imelo visokošolsko strokovno izobraževanje nižjo raven izobrazbe kot univerzitetno. Taka umestitev se ŠOS zdi ustrezna. Ne sme pa ovirati prehodnosti.

Umeščanje v EOK

Glede na splošno razmeščanje v EOK, kjer spada **1. študijska stopnja v 6. raven**, 2. v 7. in 3. v 8., ŠOS meni, da mora biti **visokošolski strokovni študij (starih in novih programov), torej 7. raven SOK umeščen v 6. raven EOK**. Visokošolsko strokovno izobraževanja smatramo kot binarnost, kar na razvrščanje v tem primeru ne vpliva.

Opisniki

Tabela 11: Opisniki po SOK

	VISOKOŠOLSKO STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE (1. bol. raven) in VISOKOŠOLSKO STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE (prejšnje) v trenutnem predlogu raven 7	SPECIALISTIČNO IZOBRAŽEVANJE PO VIŠJEŠOLSKI IZOBRAZBI (prejšnje) v trenutnem predlogu raven 7
znanje	Poglobljeno strokovno teoretično in praktično znanje na določenem področju, podprto s širšo teoretično in metodološko osnovo.	
spretnosti	Izvajanje kompleksnih operativno-strokovnih opravil, ki vključujejo tudi uporabo	

¹¹ »Vseživljenjsko učenje pomeni, da se **kvalifikacije lahko doseže po fleksibilnih učnih poteh**, vključno z izrednim študijem, pa tudi na podlagi dela.« (Leuvenski komunike, 2009)

	metodoloških orodij. Obvladovanje zahtevnih, kompleksnih delovnih procesov ob samostojni uporabi znanja v novih delovnih situacijah. Diagnosticiranje in reševanje problemov v različnih specifičnih delovnih okoljih, povezanih s področjem izobraževanja in usposabljanja. Osnova za izvirna dognanja in kritično refleksijo.
kompetence	Usposobljenost za delovanje v različnih okoljih in na različnih funkcijah ter za posredovanje novega znanja. Sprejemanje odgovornosti za določanje in doseganje lastnih rezultatov dela in/ali rezultatov dela heterogene skupine na opredeljenih področjih dela. Usposobljenost za argumentirano razpravo v specifičnih delovnih okoljih, povezanih s področjem izobraževanja in usposabljanja. Prepoznavanje lastnih potreb po učenju, prevzemanje pobude za lastno učenje, usposobljenost za prenos znanja v skupini.

Povzeto po: SOK - predlog imenovane ekspertne skupine 2011

ŠOS smatra skladnost vseh 3 tipov izobrazbe, za katere predlaga umestitev v 7. raven SOK in 6. raven EOK, z opisniki EOK⁸ za 6. raven.

Tabela 12: Opisniki po EOK

znanje	Poglobljeno znanje s področja dela ali študija, skupaj s kritičnim razumevanjem teorij in načel.
spretnosti	Zahtevnejše spretnosti, ki dokazujejo obvladanje in inovativnost, potrebne za reševanje kompleksnih in nepredvidljivih problemov na specializiranem področju dela ali študija.
kompetence	Vodenje kompleksnih tehničnih ali strokovnih dejavnosti ali projektov, prevzem odgovornosti za sprejemanje odločitev v nepredvidljivem delovnem ali študijskem okviru. Prevzem odgovornosti za vodenje strokovnega razvoja posameznikov ali skupin.

Vir: EOK

Viri

1. *Bergenski komunike*. 2005. Dostopno prek: <http://www.sou-lj.si/mp/docs/Bergen-communique-slo.pdf> (6. april 2011).
2. Biloslavo, Roberto, Klara Skubic Ermenc, Samo Pavlin in Borut Mikulec (ur.). *Slovensko ogrodje kvalifikacij - predlog imenovane ekspertne skupine*. 2011. Ljubljana: Center RS za poklicno izobraževanje.
3. *Bolonjska deklaracija*. 1999. Dostopno prek: http://www.mvzt.gov.si/fileadmin/mvzt.gov.si/pageuploads/doc/dokumenti_visokosolstvo/Bolonjski_proces/Bolonjska_deklaracija_slo.pdf (6. april 2011).
4. *Development of the Croatian Qualifications Framework*. Dostopno prek: http://vlada.hr/en/aktualne teme i projekti/aktualne teme/hko_hrvatski_kvalifikacijski_okvir/clanci_i_publikacije (6. april 2011).
5. *Evropsko ogrodje kvalifikacij za vseživljenjsko učenje (EOK)*. Dostopno prek: http://ec.europa.eu/education/pub/pdf/general/eqf/broch_sl.pdf (6. april 2011).
6. *Leuvenski komunike*. 2009. Dostopno prek: http://www.mvzt.gov.si/fileadmin/mvzt.gov.si/pageuploads/doc/dokumenti_visokosolstvo/Bolonjski_proces/Leuven-komunike_Sl.pdf (6. april 2011).
7. *Merila za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov*. 2011. Dostopno prek: www.nakvis.si (6. april 2011).
8. *Minimalni standardi za izvolitev v nazive visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev na visokošolskih zavodih*. 2011. Dostopno prek: www.nakvis.si (6. april 2011).
9. MVZT. *Resolucija o nacionalnem programu visokega šolstva 2011-2020*. 2011. Dostopno prek: http://www.mvzt.gov.si/fileadmin/mvzt.gov.si/pageuploads/pdf/odnosi_z_javnostmi/30.03_resolucNPVS_DZ.pdf (6. april 2011).
10. *Ravni visokošolske izobrazbe*. Dostopno prek: <http://www.mvzt.gov.si/index.php?id=11789> (6. april 2011).
11. *Serbian National Qualifications Framework for Higher Education*. Dostopno prek: <http://www.gomes.uns.ac.rs/site/images/kick-off/serbian%20national%20qualifications%20framework%20for%20higher%20education.pdf> (6. april 2011).
12. *Študenti terciarnega izobraževanja po vrsti programa in načinu študija, Slovenija, letno*. Dostopno prek: www.stat.si (6. april 2011).